

Lage kostprijs en gezonde koeien, bodem en waterbestel door circulair boeren

Welmoed Deinum (25) is een gedreven jonge boerin. Samen met haar ouders runt ze de [Graasboerderij](#). Een biologisch-dynamisch melkveebedrijf met 80 koeien. Deze koeien worden – voor zover mogelijk – enkel gevoerd met vers gras en ingekuuld gras van eigen land.

Zelfvoorzienend

“Wat ons bedrijf speciaal maakt, is dat wij onze koeien helemaal geen granen (e.g. mais of krachtvoer) voeren. Ze krijgen alleen maar vers gras en kuilgras (geconserveerd gras dat in de winter aan de koeien wordt gevoerd, red.), en het liefst van eigen land. Sinds we zijn gestopt met krachtvoer, zijn onze koeien veel gezonder geworden. Daarnaast kost krachtvoer heel veel energie om te produceren en komt het vaak uit verre landen. Bovendien kunnen we die landbouwgrond beter inzetten om te produceren voor humane consumptie.”

“Onze koeien produceren minder melk dan koeien op een gangbaar melkveebedrijf. Wij krijgen ongeveer 5.500 liter melk per koe per jaar, terwijl een gangbare koeienboer zo’n 9.000 à 8.500 liter per koe krijgt.” Desondanks is de manier van boeren op de Graasboerderij rendabel. “Doordat onze kostprijs zo laag is – we hoeven geen biologisch (kracht)voer te kopen – kunnen we er financieel goed van rondkomen. Misschien houden we er zelfs wel meer aan over dan een gangbare boer, omdat wij een biologisch-dynamische melkprijs krijgen. Bovendien besparen we op dierenartskosten doordat we de koeien gezonder kunnen houden.”

Onzekerheden door klimaat

“Ik verwacht dat we over 20 jaar nog steeds nagenoeg dezelfde bedrijfsvoering hebben. We zien dat het goed werkt op deze manier. We hebben als boer natuurlijk altijd wel verschillende onzekerheden: zo zijn wij sterk afhankelijk van het weer en het klimaat. Ik hoop dat we door ons handelen – en door anderen daarin mee te nemen – minder last krijgen van droogte en extreme weersomstandigheden.”

“We zijn afhankelijk van wat er om ons heen groeit. We voeren het liefst ons eigen kuilgras en ons eigen voer omdat we weten hoe we dat hebben gemaakt en wat voor onkruiden er eventueel tussen staan; die wens stelt ons soms wel voor uitdagingen. In 2018 en 2019 was het bijvoorbeeld heel erg droog, waardoor we onze koeien kuilgras moesten bijvoeren. In 2018 konden we nog teren op de voorraad van het jaar daarvoor, maar afgelopen jaar hebben we voer moeten inkopen. Dat soort dingen zet je toch aan het denken: moeten we minder koeien gaan houden? Want dan hebben we wel genoeg. Of moeten we meer land bijkopen?”

Watervervuiling

“Ik zie bij gangbare boeren dat zij de fosfaatrechten op een andere manier benutten. Dat leidt er toe dat ze op een andere manier gaan boeren. Ze houden veel koeien op een intensieve manier. Er wordt veel gevraagd van de koe en deze wordt dan ook flink bijgevoerd met krachtvoer en mais. Ondertussen zijn ze veel kunstmest over het land aan het uitrijden. Dat heeft veel invloed op de waterkwaliteit en het bodemleven.”

“Bovendien komen de grondstoffen die zij hun koeien voeren vaak van ver. Behalve dat daar veel transport bij komt kijken, heeft het natuurlijk ook invloed op de gebieden waar het vandaan komt. In eerste instantie hebben wij daar zelf geen last van, maar het is beter om je grondstoffen uit de buurt te halen. Het beste is om het zelf te telen.”

“Doordat onze koeien veel weiden, hoeven we ons land eigenlijk niet te bemesten en houden we ook nauwelijks mest over. Daardoor hebben wij ontzettend schone sloten. Dat was vroeger, toen mijn ouders nog hun gangbare boerderij hadden, wel anders. We speelden toen wel eens in en om de sloten. Ik kan me herinneren dat we toen heel erg naar mest stonken. Als ik door ons land loop, verbaas ik me over hoe schoon het water is geworden. Als ik bij gangbare boeren kijk zie je hele troebele sloten waar heel veel waterplanten in groeien. Daar zit veel te veel stikstof in.”